75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ЛЮТОГО 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 21, 1968 No. 34. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 20 лютого, 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН РІШУЧЕ ЗАПЕРЕЧУЄ всякі поголоски про те, що ЗДА мали б ужити атомової зброї у В'єтнамі. Президент заявив, що він під час його урядування в Білому Домі ніколи не чув про жадну дискусію про те, щоб ЗДА мали вживати атомової зброї у війні у В'єтнамі. Президент знає, яка велика відповідальність лежить на ньому, що має владу робити рішення про атомову війну. Джансон заявив, що шкодить інтересам цієї країни, коли люди дискутують про вживання атомової зброї у В'єтнамі. Нехай люди не вірять поголоскам про атомову зброю, бо Президент дуже серйозно дивиться на цю справу.

ГОЛОВА РАДИ В СПРАВІ контролі над злочинами Ричард Дж. Бартлетт заявив, що поліція повинна більше користуватися несмертоносною зброєю, як пальною. Він сказав: „Це жалюгідне, що поліцисти озброєні тепер так, як 100 років тому, гумовими кийками і револьверами". На думку Бартлетта поліцисти повинні мати ще якусь хемічну зброю, яка не вбивала б злочинця, але робила б його нешкідливим і безсильним на якийсь час. Рекомендації Бартлетта негайно схвалив поліційний відділ міста Ню Йорку.

ПРОДУКУЮТЬ МАШИНИ, які вможливлювали б американським астронавтам їздити, або принаймні „підскакувати" по поверхні Місяця. Науковці передбачають, що вони могли б досліджувати поверхню Місяця тільки на кілька сот стіп. Коли вони матимуть відповідну машину, то могли б досліджувати Місяць на просторі 10-ох миль. Цією справою займається Національна Аеронавтична і Космічна Адміністрація, яка має відповідні фонди на будову „комунікаційної машини" для астронавтів. В 1969-му році плянується три лети до Місяця. Перший побут на Місяці має тривати лише години, а дальші — аж до трьох днів.

ДИРЕКТОР РЕКРУТАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ, генерал Луїс Б. Герші заявив, що наказ про покликування до обов'язкової військової служби найстарших річників в побоєровому віці вийшов із Білого Дому. Теперішнє зарядження в цій справі не погоджується з заявою президента Джансона з березня 1967-го року, коли Президент обіцяв, що до військової служби покликуватимуть наймолодший річник із поборового віку, а саме річник, в якому річники матимуть 19 років життя. Герші заявив, що справедливість вимагає, щоб в теперішньому часі не міняти даньої практики.

ВИДАВНИЦТВО САЙМОН ЕНД ШУСТЕР видало книжку під заголовком „Квотейшен фром черемен ЛБДж", яку замовили купити в кількості 100.000 примірників, поки вона появиться на книгарському ринку, що станеться найближчого тижня. Ця книжка — це цитати з промов, заяв, і звернень президента Джансона з останніх років. Книжку прихильно названо-за подібним виданням із творів комуністичного ватажка в Китаю — Мао Тсе-тунга („Квотейшен фром черемен Мао Тсе-тунг"), і президент Джансон на обкладинці одітий в стилі китайського вождя. Книжка коштуватиме 2 дол., в перших виданнях надруковано сто тисяч примірників. Кажуть, що Президент має купити 50,000 примірників, які з автографом вишле виборцям. В книжці є цитати, з якими тепер Джансон не погоджується.

У СВІТІ

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ ВІДБУЛАСЬ В МИНУЛУ НЕДІЛЮ 18 Ц. М. 10-000-НА ДЕМОНСТРАЦІЯ проти американської політики у В'єтнамі. Добру половину демонстрантів становили студенти з Берлінського й інших університетів. Демонстранти несли портрети Го Чі Міня, Леніна, Маркса, Лібкнехта й Рози Люксембург та вигукували лайки проти президента Джансона. Але, зрештою, демонстраційний похід ішов спокійно і не було сутичок з поліцією. Сильні відділи поліції хоронили будинок американської військової місії.

СОВЄТСЬКИЙ МАРШАЛ ВАСИЛІЙ СОКОЛОВСЬКИЙ ПЕРЕБУВАЄ З 12-ТИДЕННИМИ ВІДВІДИНАМИ У ПАРИЖІ. В інтерв'ю на сторінках тижневика „Ль-Експресс" він висловив переконання, що американці не вміють вести війни проти В'єтконгу і „мусять програти", хібащо вживатимуть атомову зброю, але в тому випадку вибухла б третя світова війна. Соколовський був раніше головним командантом збройних сил держав так званого Варшавського пакту, себто СССР і його сателітів.

В ЮГОСЛАВСЬКІЙ АМБАСАДІ У ПАРИЖІ ВИБУХЛА БОМБА. Вона зруйнувала клюбове приміщення у підвалі будинку. Бомба вибухла в кімнаті з телевізією. Тоді знаходились у тому приміщенні коло 30 осіб з-посеред югославської колонії в Парижі. Згинула одна особа, 19 було ранених, з того 7 тяжко.

У СТОЛИЦІ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ САЙҐОНІ ВІДБУЛОСЯ ЗІБРАННЯ коло 200 політичних діячів з різних партій, щоб створити єдиний національно - політичний фронт. Між тими діячами були й три кандидати в минулорічних виборах президента й віце - президента Південного В'єтнаму, які — після тих виборів — закидали урядові пофальшування виборчих вислідів. Опозиційні супроти теперішнього президента Нгуєна Ван Тієі частинно президента й віце - президента Нгуєна Као Кі політичні діячі вважають, що треба підтримувати режим в обличчі тієї гострої загрози, яка постала для цілої країни з офензивною війною В'єтконгу.

ГРЕЦЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ЕМІГРАНТ АНДРЕАС ПАПАНДРЕУ РІШУЧЕ ЗАПЕРЕЧИВ, наче б він заявив був американському амбасадорові в Атенах Філіпсові Талботові, що він, Папандреу, жалує, що виступав був проти Америки, та що він обіцяв був грецькому урядові не займатися більше політикою. Андреас Папандреу був колись професором економії в Каліфорнійському університеті, але, вернувшись до Греції, став там міністром, зрікся американського громадянства. Його арештували були за його співпрацю з комуністами на фронті боротьби проти режиму; його мали судити за державну зраду, але звільнили, мабуть, внаслідку інтервенції американської амбасади, бо дружина Андреаса Папандреу є американською громадянкою, а він сам має багато приятелів між американськими професорами.

ЙОРДАНСЬКІ ВЛАСТІ ВИСТУПИЛИ АКТИВНО проти арабських саботажистів - терористів, які використовували територію Йорданії, як випадний терен для своєї акції проти Ізраїлю. Внаслідку тих терористичних наскоків — Ізраїль робив вже відплатні акти проти Йорданії і тепер загрозив, що такі терористичні акти вважатиме за зламання Йорданією воєнного перемир'я. Йорданські власті сконфіскували коло 250 скорострілів і іншої зброї, що була в руках арабських націоналістів в Йорданії.

ЗДА знову перестерегли Північну Корею проти воєнних провокацій

Панмунджом. — В понеділок 19 ц.м. відбулася знову зустріч представників Об'єднаних Націй — в даному випадку насправді ЗДА — й Північної Кореї, що була вже 262-ою з черги зустріччю від підписання перемир'я. Речник ЗДА контр-адмірал Джан Смит перестеріг Північну Корею, що „настав час бути обережним, а не діяти поквапно навмання" та жадав від приявних північно-корейців — передати їхньому урядові в Пйонгянгу, щоб той припинив свою напастливу пропаганду, яка нацьковує нарід до війни. Американський речник пригадав, що попереднього дня два американські літаки випадково залетіли над територію Північної Кореї, але були над нею всього чотири хвилини. Це вже 91-ий раз американці признали таке незначне порушення умов перемир'я: північні корейці зголосили були 45.000 різних подібних обвинувачень. Американці з свого боку зголосили були 5.400 закидів, з яких Північна Корея признала — два. Більшу частину цього останнього засідання в Панмунджомі присвячено справі насилання збоку Північної Кореї саботажистів і терористів до Південної Кореї. Комуністичний представник генерал Пак Чунґ Кук рішуче заперечував, наче б це північно-корейські терористи намагалися перевести атентат проти південно-корейського президента Чунґ Гі Парка і твердив, що це було діло „південно-корейських повстанців". Справу повернення Америці схопленого комуністами корабля Пуебло заторкувано тільки побіжно і наче мимоходом. У цій справі буцім-то американці і північні корейці переводили тайні розмови, але фактом є, що той корабель і його 82-членна залога все ще є в руках комуністів.

Зрезиґнував секретар торгівлі Травбридж, його пост займе С. Р. Смит

Вашингтон. — Президент Джансон повідомив, що секретар торгівлі Александер Б. Травбридж зрезиґнував зі свого становища, і що на його місце буде найменований голова Ради директорів С. Р. Смит. Травбридж зрезиґнував внаслідок слабого стану здоров'я. Це вже третій член кабінету президента Джансона, який залишає свій уряд впродовж останніх трьох місяців. Коли Сенат затвердить номінацію Смита, то він обійме бі свій новий пост 1-го березня. Того самого дня новонайменований секретар оборони Кларк М. Клиффорд, вашингтонський правник, перебере пост від Роберта Мекнамари. 1-го березня має відійти з Білого Дому і секретар здоров'я, освіти й добродійности Джан В. Гарднер, який зголосив резиґнацію в січні ц. р. На його місце Президент ще не має кандидата. Попередній підсекретар в цьому Департаменті Вілбур Дж. Коген працюватиме як „діючий секретар" принаймні кілька тижнів, поки не буде найменований новий секретар.

Комуністи нахваляються, що панують у значній частині Південного В'єтнаму

Сайґон. — Радіо із столиці Північного В'єтнаму Ганою подало, що В'єтконг і північно - в'єтнамські війська „с панами в надзвичайно великих обширах" Південного В'єтнаму, окреслюючи це, як наслідок відтягнення американськими великих своїх військових з'єднань, що були призначені боронити заатаковані В'єтконгом міста. Хоча комуністичні вістки про успіхи В'єтконгу значно перебільшені, проте фактом є, що бої продовжуються у Гуе і Фантіє та що в самому Сайґоні все ще діють снайпери. Також у найбільшому обшироі ріки Меконґ, місті Канто ідуть бої проти повважних партизанських з'єднань. Комуністи заатакували також містечко Сонґбе і Тантгой. Південно - в'єтнамські бомбардувальні літаки і довгі валки комуністичних сьцке летунство атакувало баржі, які — за інформаціями від розвідки — були навантажені ракетами, що їх везено водним шляхом із Північного В'єтнаму південно - в'єтнамським партизанам. Знову ж американське летунство перевело у минулий понеділок знову важкі атаки проти цілого ряду північно - в'єтнамських летовищ, комунікаційних шляхів та військових становищ в обширі Хесаню. Частина так званої цитаделі в центрі міста Гуе все ще знаходиться в руках ворога, який — не вважаючи на важке бомбування американськими літаками — все ще стрічає кожну атаку морської піхоти й танків сильним скорострільним, ракетним і мінометним вогнем.

Державний Департамент опублікував документи про смерть Сталінового сина Якова

Вашингтон. — Державний Департамент опублікував документи про те, як згинув старший син совєтського диктатора 34-річний Яков Сталін. Він був першим ляйтенантом артилерії і вийшов на фронт 22-го червня 1941-го року. Потрапив до німецької неволі 18-го липня 1941 р. Сталін наказав був заарештувати жінку Якова, яка була жидівкою, оскаржуючи її в тому, що це вона намовила свого чоловіка піддатися німцям. Полонений Яків перебував в окремому таборі для полонених в Сахсенгавзені під Берліном. Там був і небіж Молотова та чотири англійці. Яків Сталін згинув 14-го квітня 1943 року. Він вийшов із бараку і просив вартового, щоб його застрілив. Вартовий цього не хотів зробити. Сталін ішов на електричні дроти, і таким чином згинув від кулі німецького вартового, який вистрелив тоді, коли Яків Сталін вже чіпався за дроти.

В Канаді можуть бути нові вибори

Оттава. — 19-го лютого несподівано в Палаті Громад під час голосування над урядовим проєктом про збільшення прибуткового податку переможено лібералний уряд прем'єра Лестера Б. Пірсона більшістю 84:82 голосів, внаслідок чого прийшло до вимог нових виборів. Після вислід голосування опозиційні посли почали домагатися припинення дальших нарад, гукаючи, що внаслідок поразки уряд повинен податися до димісії. Присутній провідник опозиції Роберт Стенфілд домагався припинення нарад і резиґнації ліберального уряду. Те саме зробив і попередній прем'єр Джан Діфенбейкер, кажучи, що в подібній ситуації в 1963 році подався був до димісії з цілим своїм кабінетом. Засідання Палати Громад відкладали до середи 21-го лютого. Прем'єр Пірсона не було в столиці, бо він виїхав до Джамейки, де його вшанували почесним доктором у Вест-індійському університеті.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ ВИКЛИКАЄ НЕРВОЗНІСТЬ У МОСКВІ — ІНФОРМУЄ „НЮ ЙОРК ТАЙМС"

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" з 20-го лютого подав довшу депешу свого кореспондента Генрі Камма з Москви, інформуючи за московською „Правдою" про партійну комуністичну конференцію в Києві минулого тижня, під час якої перший секретар тієї партії в Україні Петро Шелест накинувся лайкою на українських націоналістів в Україні і на еміґрації. Виступ Шелеста на тій конференції кореспондент „Ню Йорк Таймсу" вважає за доказ наполегливости (персістенс) націоналізму в Україні, а факт, що „Правда", офіційний орган комуністичної партії Совєтського Союзу, віддала тій справі стільки уваги, за доказ нервозности Москви з цього приводу. „Ню Йорк Таймс" пригадує ревеляції В'ячеслава Чорновола про арештування коло 30-ох українських інтелектуалістів, артистів і науковців, про переслухування сотень українських інтелектуалів таємною поліцією та про тайні суди й засуди. Чорновола самого — стверджує „Н. Й. Таймс", засуджено в минулому листопаді на 18 місяців примусових робіт. Згідно з інформаціями в „Ню Йорк Таймсі", „Шелест перевів головну атаку проти націоналізму в минулу п'ятницю на партійній конференції у Києві, столиці України. Вважають, що головна суть тієї промови була безпосередньо відповідно тим націоналістичним інтелектуалам, які намагаються зберегти живою українську культуру, мову й літературу, які є під щораз більшим натиском". Шелест — згідно з „Н. Й. Таймсом" — заявив: „Базікання про так звану незалежність, про якусь деградацію культури й мови, це отруйливий гачок, на який може зловитись тільки людина політично сліпа, вузьколоба й огірчена, — демагоги або дегенерати, або люди, які противляться всьому, що робить наш нарід". Кореспондент „Н. Й. Таймсу" в дальшому інформує, що „Шелест оскаржив українських еміґрантів, що вони хочуть посилювати буржуазний націоналізм в Україні". Він мав сказати: „Уряди капіталістичних держав, їх розвідчі агенції і реакційні кола затруднюють українських контреволюційних зрадників, щоб підривати український нарід. Він таврував особливо З'єднані Держави й Західню Німеччину. „Шелест", признавши, що антисовєтські радіовидції знаходять слухачів в Україні, обвинувачував реакціонерів із закордону, що вони звертають свої зусилля на „деяких нашіх політично незрілих і ідеологічно нестійких людей" — закінчує „Н. Й." свою вістку.

Д-р В. Горбовий, оборонець С. Бандери, осуджує сваволю КГБ

Балтимор (УІС „Смолоскип"). — Д-р Володимир Горбовий, відомий зі своєї оборони провідного члена ОУН Степана Бандери на суді в грудні 1935 - січні 1936 рр. у Львові, у своєму листі до московської газети „Правда" (якого ця газета ніколи не опублікувала), висланому навесну 1967 р., домагається повернення до Чехословаччини, які він є громадянином. Лист д-ра В. Горбового публікує, з застереженням авторських прав паризьке „Українське Слово". В ньому В. Горбовий розкриває сваволю і безправ'я органів КГБ над людською гідністю та цитує і покликається на Декларацію Прав Людини ОН, яку ратифікував уряд СССР і яку цей уряд всеціло заперечує і нехтує. За листом д-ра В. Горбового подається дані про нього в повоєнних роках. Перед війною д-р В. Горбовий був членом Адвокатської Палати у Львові. Під час війни він був суддею польського апеляційного суду в Кракові, а по війні він працював юридичним консультантом у Міністерстві Земельних Справ Чехословаччини. На підставі фальшивого доносу, Польща проголосила д-ра В. Горбового „воєнним злочинцем" і він був арештований та виданий польською чеською владою 1 серпня 1948 р. Цілий рік велось слідство над д-ром В. Горбовим у Варшаві, але не могли доказати жодної його вини, а навпаки виявилось, що д-р В. Горбовий був не лише переслідуваний німцями, але також і ув'язнений ними. Коли обвинувачення виказались безпідставними, замість повернути д-ра В. Горбового назад до Чехословаччини, польські власті видали його большевикам. Перебуваючи один рік на допитах в СССР, д-р В. Горбовий, як він сам про це пише „видержав усе страхіття поліційського збиткування і відкинув усі накленпницькі натяки". Не маючи доказів вини, КГБ не могло віддати д-ра В. Горбового до суду, але на підставі заочної постанови від 16 липня 1949 р., ч. 2906-49, він був засланий на 25 років в табори каторжних робіт. В 1960 р. д-р В. Горбовий звернувся зі скаргою в Москву. Скаргу було розглянено 31 серпня того ж року. Її було відхилено, заявляючи, що засуд був „обгрунтований". 15-го червня 1965 р. він направив черговую свою скаргу, цим разом до міністра юстиції СССР, яку розглянув генеральний прокурор СССР Р. Руденко 24 серпня 1965 р. і який підтвердив, що буцімто „вина доведена під час попереднього слідства". Про це д-р В. Горбовий пише: „Як республіканський так і союзні прокурори (в СССР) вживають різних негідних заходів, аби прикрити зухвалу сваволю органів безпеки". В своєму листі до газети „Правда" д-р В. Горбовий, якому в цьому році минає 70 років життя, доріка, що він позбавлений права переписки і посилок. Навіть записаних радянським лікарем ліків і ортопедичних приладів він не може ані замовити, ані одержати. Д-р В. Горбовий пише, що в СССР „по суті нічого не змінилося. Прийшли на зміну лише більш витончені глузування з людської гідності" та що „беззаконня і сваволя — продовжуються, невідсмна властивість радянського ладу".

„Комуністи в Европі бояться інтелектуальних бунтівників"

Під таким наголовком надрукував щоденник „Гластер Дейлі Таймс" у стейті Массачусетс, з 15 лютого, статтю свого кореспондента закордонних подій Sіла Ньюсом-а. Автор розповідає про найновіші випадки арештів і засудів письменників, культурних діячів у Польщі, в совєтській Україні та згадує про новий виступ письменника А. Солженіцина в Москві проти партійної бюрократії. В прикладі про Україну, докладніше згадано про засудженого Вячеслава Чорновола, який „відмовився дати фальшиві свідчення на закритому суді".

Д-Р БОГДАН ОЛЕСНИЦЬКИЙ ПОЖЕРТВУВАВ ДВІ ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ НА ФОНД УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ, ЗАПОВІДАЄ ДАЛЬШІ ПОЖЕРТВИ

Ньюарк, Н. Дж. — Д-р Богдан Олесницький, відомий з свого меценатства наш лікар-громадянин, попередній президент Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, пожертвував на Фонд Катедри Українознавства $2,000.00 та заповів можливість дальших пожертв до суми $5,000.00. Це досі найбільша індивідуальна пожертва на ФКУ. Свою пожертву д-р Б. Олесницький предав через свого найдостойнішого пацієнта, б. прем'єра Уряду Української Народної Республіки проф. Бориса Мартоса, який з черги вручив її президентові ФКУ мґрові Степанові Хемичеві, що для цілі відвідав проф. Б. Мартоса в його домі в Ірвінґтоні. Разом зі своєю пожертвою д-р Б. Олесницький передав до ФКУ супровідного листа, в якому висловлює своє опінію про пороблені вже Президією Фонду і його Науковою Радою успішні заходи для встановлення катедри українських студій в Гарварді та рівночасно висловує, що свою велику пожертву на фонд цих студій він передає через проф. Б. Мартоса тому, що підписання порозуміння з Гарвардом у справі українських студій відбувалося 22-го січня ц. р. зв'язуючи цей акт символічно з 50-річчям проголошення повної державної незалежности і суверенности Української Народної Республіки, провідним учасником чого й був проф. Мартос. Д-р Богдан Олесницький в своєму листі до Президії і Наукової Ради ФКУ пише:

„Створення наукового осередку українознавчих студій при Гарвардському університеті — це без сумніву дуже важлива і радісна подія, яка сколихнула всю українську спільноту та поставила перед нами нове реальне завдання.

Реалізація цього щасливо подуманого проєкту може і повинна мати переломове значення для, чей мусить такого повільного як досі, — процесу проникання правдивої і непофальшованої інформації про Україну та про українські справи в духову та інтелектуальну структуру вільного світу.

Заходи Президії та Наукової Ради Фонду Катедри Українознавства — повинні і мусять дістати повну моральну та матеріяльну підтримку широкої української громади. В час, коли молоді українські інтелектуали на рідних землях у геройській спосіб окремішність української духовости, науки та культури — і своєю відважною поставою супроти русифікаційних заходів нової російської імперії — здобувають у цілому світі прихильний розголос для української справи — українська еміґрація повинна тут у вільному світі — з тим більшою наснагою і тим більшим завзяттям — на найвищому науковому щаблі — відстоювати право українського народу на національну та культурну окремішність — і шляхом авторитетної наукової документації поборювати фальшиві і тенденційні концепції, які ще досі панують тут у відношенні до України і до її повноцінної національної ідентичности.

Окремі українські катедри в одному з найбільш авторитетних американських університетів — повинні створити прекрасні можливості для об'єктивних науково - дослідних студій української мови, історії та культури, якими наші молоді дослідники та вчені зуміють проломити ганебний мур байдужости та незацікавлення, що їх офіційні інтелектуальні кола ще застосовують у відношенні до всіх аспектів української проблематики.

Справа українських студій на гарвардському університеті є тепер у наших власних руках і залежить від успіху послішної збіркової акції, що її проводить Фонд Катедри Українознавства. Хочеться вірити, що українська громада у всіх її прошарках зрозуміє вагу і невідкладність тієї наскрізь важливої і хосенної справи і віддасть їй належну увагу.

Нема сумніву, що під теперішню пору українська спільнота в ЗДА, як цілість — являє собою неабияку матеріяльну вартість і, що між нами є сотні й тисячі людей, які — без шкоди для їх родинного бюджету — зможуть і захочуть щедро допомогти до створення першого пічника української науки в американській науковій системі.

Зі щирим бажанням допомогти ФКУ розгорнути збіркову акцію у повну широчінь — я зголошую мою пожертву у висоті 2.000 долярів — при чому заявляю, що, коли ФКУ найде десять жертводавців, які зобов'яжуться впродовж п'яти років щорічно жертвувати по 1.000 долярів, — я з присинністю підвищу мою дотацію до 5.000 долярів і доповню її щорічними вплатами по 1,000 долярів.

З уваги на те, що послілена збіркова акція ФКУ відбувається у час Золотих Роковин відродження української державности і з уваги на символічність акту підписання договору з Гарвардським університетом, що відбувся в дні 22 січня ц. р. — я дозволяю собі скласти мою пожертву на руки найдостойнішого мого пацієнта б. прем'єра Уряду Української Народної Республіки достойного проф. Бориса Мартоса, який проживає в місці мого осідку в Ірвінґтоні, Н. Дж.

З високою пошаною і бажанням великого успіху у Ваших задумах,

Д-р Богдан Олесницький

Проф. Борис Мартос вручає мґрові Степанові Хемичеві чек на суму $2,000.00 як пожертву на ФКУ від д-ра Богдана Олесницького

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Европа і В'єтнам

З-посеред союзників Америки в Европі, здається, тільки Британія, Західня Німеччина й Італія формально підтримували Америку в її політиці у В'єтнамі. Формально, тобто в коротких урядових заявах, без найменшої активної участи по стороні Америки. Союзницька Франція раз-у-раз таврувала її за В'єтнамську війну, в усіх европейських народів панував настрій невдоволення й огірчення на Америку, що вона зосередила своє зацікавлення на В'єтнамі й Південній Азії, нехтуючи справи Европи. В'єтнам був для Европи чимсь далеким і байдужим.

Протягом яких двох тижнів ці настрої дещо змінилися. Раптовий наїзд В'єтконґу на Сайґон й інші міста Південного В'єтнаму, напад на американську амбасаду та інвазія північнов'єтнамської реґулярної армії раптом поставили перед европейцями загрозу, що комунізм може таки заволодіти Південною Азією. І західні европейці стрепенулись і відчули, якщо не розумово, то інстинктовно, що вигра комунізму у В'єтнамі, тобто в усій південній Азії, була б ударом не тільки по Америці, а й по Европі, по всьому вільному світі.

„... Криза у Південному В'єтнамі раптом стала не тільки американською кризою. Ось, покищо дискретно, завзяті европейці, які звичайно ставляться до Америки й американської політики радше приниздиво, нараз відчули наче холодний подув, який пригадує їм, що великий іспит під Хесанем і Сайґоном, якось, може причетний і до них, так само, як багато американців відчули, що коли в 1940 р. Париж упав, то його криза якось стосувалася й їх ..." — пише консервативний Вілліям Ф. Баклі, який, зрештою, ніколи не приховував свого критицизму щодо способу ведення Америкою В'єтнамської війни. Ця зміна настроїв в Европі психологічно й політично зрозуміла. Нехіть супроти Америки зродилась в европейських народах після війни з відродженням їхньої національно-державної гордости, з відбудуванням їхньої економіки та бажанням бути рівними в сім'ї народів не тільки формально, а й фактично. Але всі західньоевропейські люди здають собі справу з того, що їхня небезпека залежить від ґарантій збоку Америки. І тому в їхньому інтересі, щоб Америка була якнайсильнішою, якнаймогутнішою. Тоді й не буде загрози збоку совєтського імперіялізму, єдиного дійсного ворога Заходу.

Свобода подорожування

Президент Джансон, мабуть, не сподівався, що зроблена в його зверненні Про Стан Унії пропозиція накладати окремий податок на подорожі американців за кордон спричинить лявіну протестів. Президент зробив цю пропозицію для того, щоб зменшити платничий дефіцит і перешкодити відпливові за кордон американської валюти. Арґументи „за" навіть досить переконливі: американська країна між двома океанами така розлога і дає такі невичерпні можливості відпочинку, що американці можуть відмовитись на два роки від виїзду за океан.

Найперший і головний спротив вийшов збоку оборонців принципу: не вільно обмежувати індивідуальної свободи громадян, які вважають за один з основних своїх конституційних привілеїв — їздити, куди їм подобається, в межах держави чи поза її межі. Тільки комуністичні правителі спустили залізну завісу на кордонах своїх держав, і видачу закордонного пашпорта вважають за ласку, якою обдаровують своїх упривілейованих однопартійців та винняткових інших щасливців. Крім цього — в Америці перебувають такі численні національні групи, як італійська, польська, ірляндська та німецька, які тісно пов'язані з батьківщинами своїх предків в Европі. Батьки, дружини, наречені й свояки відвідують півмільйона американських вояків, стаціонованих в Европі. Студенти й науковці виїздять за океан на коротші чи довші студії. Торговельно-промисловий світ вимагає не тільки поштового, але й персонального зв'язку. А такі галузі економіки, як корабельні й летунські лінії, стали б просто перед банкрутством, якби припинився масовий рух між Америкою й Европою. І не можна було б пропаґувати в Европі туристики до Америки, коли б вона бойкотувала Европу.

Тому ідея подорожнього податку вже відпала. Говориться тепер про податок не від подорожі, а від суми, витраченої за кордоном. Але податок на витрачені гроші пахне торговельним ізоляціонізмом. І коли Уряд та ввесь вільний американський комерційно - промисловий світ наставлені на зріст торговельних взаємин, а не на обмеження їх, то кожний найменший натяк на ізоляціонізм — породжує спротив. Тож збільшення впливів до державної каси ЗДА безпосереднім чи посереднім податком, накладеним на туристів, має в Конґресі малі шанси на успіх.

В. С-ко

ПАРТІЙНЕ ЗАВДАННЯ СМОЛИЧА

Виконуючи партійне завдання, відомий зі своєї собачої вірности московським хазяям, „український" письменник, а одночасно голова КҐБівського комітету для розкладу еміґрації і член КПСС з 1951 року, Юрій Смолич, виступив у журналі „Новый Мир" (листопад, 1967 р) зі статтею спеціяльного характеру.

Стаття має заголовок „Мої однолітки" („М о и сверстники"), і порушує в ній Смолич проблему, яку нині в СССР уже годі замовчувати. Бож якою „клясовою боротьбою", якими марксистськими чи ленінськими теоріями можна пояснити той бунтарський фермент, той духовий резистанс, що поширюється тепер поміж підсовєтською, передусім українською молоддю, яка живе в „безклясовому суспільстві", в „країні збудованого соціялізму"?

Однак, власне про цю молодь, яка, наражаючи себе і своїх близьких на найбільші небезпеки, добивається правди, вимагає, щоб совєтська конституція з облудної вивіски стала справді основним законом держави, — Смолич нічого не згадує. Він пише про „своїх однолітків", яких уже сам молодий читач має собі брати за зразок для наслідування.

Фальшивий См о л и ч і фальшива вся його стаття. Бо, наприклад, коли згадує він про свою юність, то замовчує, що його батько був інспектором казьонної гімназії — оком і вухом жандармського управл і н н я. „Пролетарський письме н - ник" Смолич, що спеціялізується на оплюгавлюванні „буржуазних націона л і с - тів" (повісті „Півтори людини" — 1927, „Фальшива Мельпомена" — 1929, „По той бік серця" — 1930, „Мир хатам — війна палацам" — 1957 та ін.), напевно тому й вибрав такий напрям у своїй творчості, щоб заслужити довір'я червоних жандармів.

Пригадуючи дореволюційну гімназію, у якій він учився, і демократичний склад її учнів, Смолич пише: „І все ж деякі мої однокласники стали білими офіцерами, петлюрівськими „юнаками" та старшинами... А один — не поміщицький і не банкірський син, закинувши тригонометрію, навіть став „знаменитим" батьком - отаманом, завів собі криву запорізьку шаблю, черво н и й шлик і середньовічний „оселедець" — чуб на маківці".

Справді незвичайні речі виписує Смолич, всі дотеперішні твори якого побудовані на „пролетарській свідомості" і „клясовій боротьбі". Там у нього все просто і ясно: якщо син попа чи куркуля — ішов до Петлюри, якщо селянин - бідняк чи робітник — до червоної армії.

І тут власне порушує він, не називаючи її на ім'я, оту болючу проблему: „Чи тільки закони клясової боротьби запровадили цю молодь у табір ворогів їхнього власного народу? Чи були тут вирішальними тільки самосвідомість, політичні переконання чи партійні програми? Навряд. Усі ми були тоді ще невігласами в соціяльних питаннях... Ці мої однолітки вірили — я говорю про тих, у яких була щира віра, а не порожнеча в душі, — вірили в конечність перемоги справедливости і порядку. Тільки вони не відали, що творили: не знали ні що таке справедливість, ні який має бути порядок".

І далі продовжує Смолич: „Хіба в петлюрівщині, яка принесла стільки горя українському народові, брали участь лише клясові вороги? Ні, ідеологи українського націоналізму в тих роках поширювали свій вплив на куди ширші кола української молоді... Хіба можна скинути з рахунку уражене національне почуття?.."

Українському молодо м у читачеві, який може й не чув про Крути, Смолич розповідає, що це „чорний диявол української контрреволюції", Симон Петлюра, кинув туди в 1918 році 500 учнів київських гімназій, і вони „всі згинули під кулями своїх же українських однолітків". І смерть їх, пише він, „викликала тоді крутий перелім в умах багатьох українців".

В цьому ствердженні малоросійського ренеґата, совєтського майже клясика немає ані одного слова правди. Але такий уже його фах: українською мовою фальшувати історію України, поборювати трагічну українську правду.

При цій нагоді письменник з лисячою мордочкою, що знає, „який має бути порядок", признається, що і його рідний брат був... білим офіцером. Власне, брат його, колишній царський прапорщик, щиро допомагав большевикам, працюючи на фронті санітаром ,але попав до білих у полон і... пізніше з ними опинився за кордоном.

Цю метаморфозу зі своїм братом Смолич пояснює тим, що попав він у полон, мабуть, поранений, а далі вже „автоматично став солдатом (?) білої армії".

„Час багато дечого змінює, — пише Смолич, — багато дечого змушує забути". І наводить цитату з нюйоркського „Нового Русского Слова", де колишній учасник „білого руху" заявляє: „Епоха громадянської війни давно перейшла в історію. Колишнє роздвоєння росіян на „червоних і „білих" тепер звучить уже як анахронізм. „Червоних" і „білих", що впали з міжусобних боях, об'єднала братська могила. Живих росіян — наших сучасників — мусить об'єднати братерська єдність, духовий і культурний зв'язок, дбання про батьківщину..."

Таке признання московського еміґранта, колишнього учасника „білого р у х у", очевидно, подобається совєтському єдинонеділимц е в і Смоличеві, і він резюмує: „Наші колишні вороги наби-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ірена Книш

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЗМІНА КОНСТИТУЦІЇ В КАНАДІ

Канадійська преса, радіо, телевізія — під знаком недавно відбутої конференції прем'єрів Канади. Не можна твердити, що українці надмірно цікавляться цією важливою подією. Проте й у наших часописах відведено їй місце, бож до живого заторкнула вона питання нашого „бути чи не бути" в цій країні

На чоло різних проблем висунулася справа української мови з програми тієї триденної конференції в Оттаві в днях 5-7 лютого, де головною темою була рівноправність двох офіційних мов у Канаді. Французи, не зважаючи на глибокі політичні різниці, в один голос домагалися для своєї мови однакових конституційних прав з англійською. З однаковим завзяттям боронили їх: Пр'єр Трюдо під кригою стриманости, Люї Робішо з невтомною жвавістю, Жан Маршан з погідною беземоційністю, Даніель Джансон з непохитною рішучістю. А втім, максималісти Квебеку мали незвичайно полегшене завдання рапортом т. зв. „Бі енд Бі" Комісії, „рекомендації" якої дали основний субстрат для обміну думок. Недарма прем'єр Квебеку раз-у-раз на них покликався, і навіть єдиний підкреслював її важність тим, що рапорт та рекомендації підписані — одноголосно!..

Хоч комісія називається комісією двомовности й двокультурности, з цілости її опублікованого І-го тому виходить, що вистачило б назвати її першим окресленням, бо вона в своїх прерогативах всю національну культуру й ідентичність зводить до мови: чия мова, того культура, того нація. Тим то мова стала центром уваги й для нас, українців. А проте замало інтересу виявили ми до самої публікації, що вийшла друком в окремих томах по-англійськи й по - французьки з датою 8 жовтня 1967 р.

Не місце в короткій статті на докладну аналізу цього 230-сторінкового фоліянту, еляборат якого підписали 14 авторів, серед них один українського роду. Ще в лютому 1955 р. т. зв. Королівська комісія опублікувала своє прелімінарне повідомлення, в якому говорилося про „кризу в Канаді". Нав'язуючи до цього, автори опрацювали питання офіціяльних мов і у висліді на стор. 152-56 нововиданого тому подали свої поради - „рекомендації", які відомі з передруків у цілій пресі Канади.

„Криза" в Канаді охоплює два культурні круги: англомовний і франкомов н и й. Вийшовши із засади, що мова — найосновніший елемент культури (без неї культура загибає), члени комісії погодилися рекомендувати дві офіційні мови, англійську й французьку, мотивуючи це ніби державною рацією, але приховано — „вищістю" обох тих культур (бо бідкання над утратою французької мови можна відвести й до інших мов, чого комісари не роблять). Отже, поділ громадян Канади на „англофонів" і „франкофонів". Услід за тим іде категоризація громадян Канади на... Тут і там натякається на ще якісь культури й мови, але вони є тільки тимчасовим додатком у стані інтеграції. Дух і тенденція приниження і нших культур пронизує ввесь еляборат комісії. Очевидна нетерпимість до третього компоненту канадійської побудови виявляється особливо в маніпуляціях статистикою й інтерпретаціями. Автори вдоволені мовним процесом асиміляції. Замінивши критерій етнічного походження на т. зв. матірню мову, вони дістали применшений відсоток третього елементу з 26 на 14. Але вони цим не заспокоїлися і хочуть, щоб категоризацію вирішувала мова щоденного вжитку. Таким чином змалів відсоток третього елементу майже до половини. Та ба, членам комісії й цього мало. Вони прийняли таку клясифікацію: кожний, хто знає офіціяльну мову, тим самим належить до її н а ц і о н а л ь ного круга. Завдяки такій операції вони на 87-ій сторінці своєї публікації добилися несогіршого результату: англофонів — 69%, франкофонів — 30% і... тільки 1% інших! А в дальших трьох параграфах ідуть „наукові" запевнення про неминучу тотальну асиміляцію. Їх завершує візія близького майбутнього: за 15 років „канадійська дійсність" буде англофранцузькою, двом о вною й двокультурною! (Щоправда, в прогнозах вичувається турбота за спадок франкомовних відсотків у користь англомовних. Пор. параграфи: 68, 70, 72; 251, ч. 2, 288, ч. 1.).

Хтось сказав, що кожний шовінізм є відразливий, навіть коли він у білих рукавичках і з вишуканими фразами.

„Наукова" дискримінація інших культур у звідомленні королівських комісарів є виявом тотальної реакційности, несправедливости, водночас расизму і шовінізму. Не маючи конституційного забезпечення культурно г о розвою, етнічні групи позбавлені прав своєю власною державою, конституція якої має бути, на думку комісарів, складена тільки на добро двох головних груп, а не всіх громадян, для яких держава є спільним добром. І тому прем'єр Квебеку, посилаючись на „одног о л о с - ність" рекомендацій королівських комісарів, заявив, що майбутня конституція Канади має бути договором поміж двома націями...

І справді, на підставі рапорту королівських комісарів тільки англійці й французи мають конституційне право бути врятованими від асиміляції на підставі „вищости" їхніх культур і разючого нехтування культур інших. А тим часом спроба комісії об'єднати дві різні справи: офіціяльні мови і спеціяльні привілеї для етнічних груп англійської й французької, противить с я засадам творення конституції, яка має складатися на базі всіх етнічних груп, а не тільки двох...

На щастя, представники провінційних урядів поставились критично до рекомендацій комісії. У своїх промовах прем'єри Онтеріо, Саскачевану, Альберти, Манітоби, Прінс Едвард Айленду підкреслювали, що, крім французів, є й інші етнічні групи в Канаді, а прем'єр Британської Колюмбії явно іґнорував комісійний рапорт, хоч при тому заввважив із професійною усмішкою, що в його провінції було б дивно називати англійцями, наприклад, шотляндців чи ірляндців. Навіть голова федерального уряду зазначив на вступі, що вимагатимуть від інших етнічних груп — самопосвяти.

Яка ж реакція українців?

Найбільш безпосередн і м відлунням рапорту комісії є надруковані в її 1-ій книзі „додаткові обсервації" члена тієї комісії, д-ра Ярослава Рудницького. Але що з того, що автор ніби логічно нав'язав до 10% меншинного населення й обґрунтував ілюстраціями поселення українців у західніх провінціях з правом на т. зв. реґіональну мову, коли він, по-перше, підписав „рекомендації", що дискримінують українську мову і культуру, а подруге, на вступі до своїх „додаткових обсервацій" ще раз підкреслив свою повну згоду з підписаними ним разом із іншими комісарами „рекомендаціями", які не хочуть конституційно визнати інші мови, крім англійської та французької?!.. Тому й не дивно, що тих „обсервацій" ніхто не помітив, а радше не вважав за відповідне про них давати помічення. Тим більше, що етнічним групам буде присвячений окремий том.

А втім, ми вже виросли від 1916 р., коли український посол манітобської леґіслятури, замість боронити права української мови — голосував проти неї. Провінційні уряди не заперечують прав української мови. Ми мусимо протестувати проти антиканадійського дуал і с - тичного шовінізму й реакційности. Ріст Канади не має прямувати дорогою суперництва між англійцями й французами в асиміляції третьої частини Кан а д и. „Дійсність" і самобутність Канади — це її гармонійна многокультурність.

Тому слушно запротестував проти комісійного рапорту сен. Павло Юзик, кинувши клич організувати „третю силу". Важливе й трудне завдання, проти якого виступили в пресі французи, хоч ми, опонуючи проти дискримінації україн с ь к ої культури, але аж ніяк не виступаємо проти слушних прав французів. Ми віримо в компроміс обох головних контрагентів, але не коштом самогубства третього компоненту.

Конституційних прав для української культури вимагає недавно опублікований т. зв. Білий Документ Комітету Українців Канади. Не вникаючи в усі крутизни комісійного рапорту з його реакційними тенденція м и, КУК обмежився самими „рекомендаціями". Слабе відмежовування понять, брак чітко визначених власних позицій дали змогу місцевій англомовній пресі потрактувати з легкої руки цей 11-сторінковий документ.

А тим часом КУК не тільки боронить слушно українську мову, але й вимагає конституційних ґаран т і й для розвитку всіх інших мов і культур, що творять структуру Канади. Визнаючи офіційні мови, Комітет Українців Канади, однак підкреслює право на свою мову українців, що сьогодні є вже на 80% уродженцями Канади.

В обороні української мови звернувся до голови федерального уряду митрополит д-р Максим Германюк, лист якого до прем'єра Пірсона недавно появився в пресі. Беручи до уваги звіт комісії, конкретні можливості, потреби української Церкви, культури, український ієрарх домагається реґіональної двомовности із забезпеченням прав для української мови.

Формулу „реґіональн и х мов" бере в оборону т. зв. Синій Друк УВАН, що має піддержувати „додаткові обсервації" свого голови. На жаль, непослідовність їхнього автора відбилася й на цій публікації: замість із становища етнічних груп виводити право українців, їх відсепаровано від решти, бо, мовляв, італійці — байдужі. А втім, тут важливе конституційне право, а не те, чи всі групи схочуть із нього користати...

Більше чи менше виправдана розмаїтість українських реакцій із різних боків висуває потребу координації наших дій. Одностайність, рішучість, чітка визначеність мають скріпляти слушність наших домагань. Нова конституція має творитися на підставі сучасних фактів, а не стану з 1867 року. Вона має бути складена на базі всіх етнічних груп Канади.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про „Заяву" 33-ох

Я мав нагоду говорити з кількома людьми із тієї групи 33 професорів, бібліотекарів і наукових робітників, що підписали листа до уряду СССР і адміністрації УССР. Моє враження таке, що певна кількість із них просто глипнула оком на лист і, довіряючи іменам ініціяторів, взяла перо і підписала.

Друга частина зробила помилку, дискутуючи зміст листа і його доцільність у замкненій групі кількох людей. Коли б вони свої погляди сконфронтували з потенціяльними противниками тієї концепції, може б деякі з них змінили свою думку.

Коли припустити, що автори листа дійсно хочуть повної самостійности для України (так, як вони наприкінці листа про це згадують), тоді можна вийти із цілим рядом солідних арґументів, щоб твердити, що лист цей дійсно політично наївний. Вони цілком очевидно стали на становищі УНДО в Галичині, що теж хотіло самостійности, одначе самостійність ту хотіло виробити у польському Соймі.

Коли ж, з другого боку, принаймні деякі з них переконані, що з огляду на теперішні обставини про повну незалежність треба забути і обмежитись автономією в рямцях СССР, тоді це вже не звичайна помилка. Це — радикально відмінний підхід до українських політичних аспірацій.

Підозріваю, що величезна кількість людей і тут і в Україні буде трактувати такий підхід шкідливим і ту плятформу гостро поборюватиме. Очевидно, ми всі були б задоволені, коли б Україна дістала автономію в рямцях теперішнього режиму. Та є величезна різниця між такого роду задоволенням і політичною плятформою, в якій автономія є максимальним домаганням. Якраз тієї різниці цілий ряд людей, мабуть, не завважили, інакше вони того листа не підписали б.

М. Мельник

Кент, Огайо

ЯКЩО НЕ НАВЧАТЬ ВДОМА БАТЬКИ...

„Молодь України" з 2-го лютого: „Якось у Київській середній школі № 182 зайшла мова про те, кого слід вважати вихованою і культурною людиною, що таке правила хорошого тону. Питання викликало в підлітків розгубленість. Х а р актерні відповіді: „Нас цього не вчать", „Ми не проходили..." Зрештою, вони мали рацію. Трапляється ж, що юнак добре знає фізику, хемію, володіє математичним мисленням, розбирається в тонкощах радіоапаратури, та не вміє поводитись у колі ровесників, позбавлений, найелементарніших навичок культурної людини".

ТРАДИЦІЯ І ДІЙСНІСТЬ

„Літературна Україна" з 9 лютого: — „З давніх часів на Україні повелась добра традиція — обсаджувати деревами ставки, річки і садиби, особливо швидкоростучою вербою і тополею. За даними ЦСУ УРСР, роботи по створенню водозахисних насаджень колгоспами і радгоспами щорічно виконуються тільки на 40 - 60 відсотків, хоч більшість берегів річок і ставків не обсаджені деревами та чагарниками."

Микола Лівицький

П'ЯТДЕСЯТИРІЧЧЯ ВЕЛИЧІ І СЛАВИ

(Промова Президента Української Народної Республіки в екзилі на святі Української Державности 28 січня ц.р. в Торонті)

(5)

Треба віднестися з пошаною до всіх геройських проявів і актів в часі нашої визвольної боротьби впродовж останніх 50 років. Всі ці акти свідчать про незламну волю нашого народу відновити свою суверенну і народоправну державу, однак, вони являють собою, хай славні і героїчні, але тільки епізоди. Ми ж мусимо пов'язати нашу сучасну визвольну акцію з тією українською державою, яка з волі нашого народу реально існувала в Україні і яку - і лише її - ми можемо протиставити накинутій силою московсько - большевецьких баґнетів Українській Совєтській Соціялістичній Республіці. І тому всі українці мусять звернути свої погляди на ту українську державу, 50 - річчя проголошення якої ми нині урочисто святкуємо.

Українська Народна Республіка була проголошена свобідно обраним українським парляментом у столиці України, у Києві, і підтверджена другим українським вільним парляментом теж у Києві, отже з волі українського народу, як незаперечний прояв всенародного волевиявлення. Уряди Української Народної Республіки, хай і з перервами, урядували славно і явно в Києві чи інших містах на українській території. Військо, і то реґулярне, УНР боролося понад три роки на території України, і ця боротьба провадилася проти всіх ворогів України - червоних чи білих москалів, поляків і румунів. Українську Народну Республіку, як суверенну державу, визнали багато чужих держав де факто чи де юре, аж до далекої Арґентини включно. Амбасади і дипломатичні місії УНР були в столицях майже всіх держав світу.

Чи все було добре в тій нашій тодішній українській незалежній державі? Чи все було добре за часів наших славних гетьманів Хмельницького або Мазепи? А проте, ми покликаємося на їх добу, виставляючи наші національно - державні постуляти. Я особисто далекий від думки, що за доби Української Народної Республіки було більше злого, ніж доброго. Але- припустімо -що це навіть так. То й тоді це є те єдине, на що ми, як на реально з волі українського народу на українській території існуючу справжню суверенну українську державу, можемо покликатися і ідею якої ми можемо протиставити окупаційному режимові з його Українською Совєтською Соціялістичною Республікою. І тому, завершуючи консолідацію українських політичних сил, ми, не в якихось групових інтересах, але для добра загальної української справи, мусимо завершити її на базі тих ідей, які оформлювалися 50 років тому під час Української Національної Революції і які знайшли своє зовнішнє виявлення в проголошенні суверенної Української Народної Республіки.

Так чи інакше, але консолідація українських політичних сил є сьогодні конечною неохідністю, і вона здійсниться, бо її прагне українське громадянство у вільному світі і її вимагають інтереси поневоленого українського народу, який не припиняє боротьби проти ворога в окупованій Україні. Цим ми не на словах, а на ділі докажемо нашу вірність Актам Державности і Соборности 22 січня, річниці яких сьогодні святкуємо.

При наявності зазначених передумов ми будемо справді допоміжними нашому народові в його боротьбі за визволення. Будемо допоміжними всупереч теророві. Москва вбила Петлюру, Коновальця, Чупринку, Бандеру, Ребета і знищила мільйони українців, але не зломила нашої волі до боротьби і перемоги. Всупереч довгим 50-ти рокам, упродовж яких іде наша боротьба, і скільки вона б ще не потривала — ми мусимо усвідомити, що визволення не приходить за короткий час. Були нації, які боролися не десятиріччя, але цілі сторіччя за свою свободу і незалежність. І всупереч сучасній несприятливій зовнішній і внутрішньоукраїнській (себто на батьківщині) ситуації: це є речі змінні, бо і міжнародна ситуація і становище в Совєтському Союзі можуть змінитися на нашу користь, а ми можемо до цього також спричинитися, якщо витрачатимемо наші сили й енерґію не на внутрішні непорозуміння, а на боротьбу з зовнішнім ворогом.

А якщо хтось мене запитається, як довго ми ще маємо, виходячи з безкомпромісових самостійницьких позицій, продовжувати нашу боротьбу і працю, і як довго має існувати ота наша Українська Духова Держава в діяспорі, то на це я без вагання відповім:

Так довго, доки в Києві не буде справляти владу уряд справжньої суверенної і соборної, народоправної української держави; доки в Києві, де в 1918 р. був прочитаний IV Універсал Української Центральної Ради,не буде проголошено: Віднині слова IV Універсалу про Українську Народну Республіку, як про суверенну державу українського народу, стають не тільки проголошеною ідеєю, за яку пролилося море української крови — вони стають незрушимою дійсністю.

(Кінець)

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Окружні Збори відділів УНСоюзу, вибрали нову Управу, яку очолив гол. кон. тр. Іван Іванчук. До екзекутиви ввійшли теж гол. контр. Петро Пуцило і головні радні Гелен Олек і Мирон Куропась та інж. В. Бережан — секр. 114-го відділу. Гол. рад. Тарас, Шпікула очолив Контрольну Комісію, а Т. Маршинюк організаційну. Секретарем став Т. Носієвич, який теж секретарював на річних зборах, якими проводив Іван Іванчук. По зборах в суботу 3 лютого відбулися збори уряду і передача аґенд 8 лютого.

На зборах рішено відбути в день 23-го березня Вечір УНСоюзу, з відповідною інавґураційною програмою нової управи, та з передачею годинників для членів УНСоюзу — за 55 літ членства. Імпреза відбудеться в Союзовому Домі на вул. Вестерн.

Ювілейні святкування 75-річчя „Свободи" пересунено аж на осінь — 26 жовтня, бо треба до них гідно підготовитися.

Дім УНРади в Мюнхені одержить на днях поверх 4 тисячі доларів з нашої громади з приводу 50-ліття УНРеспубліки.

Була колись в Америці неписана програма, що прибуток з народних імпрез мав йти на народні справи, а не до каси організацій на їхні потреби. „Свобода" не поміщувала дописей з громад, якщо не було там збірки на Інвалідів, Рідну Школу, Просвіту, Визвольну боротьбу і т. п. Тому й жертвеність була більша. Сьогодні всі ті імпрези 50-ліття Української Революції пишаються гордими фотографіями патріотів, а академії гарячими і палкими привітами. Україна тут нічого не користає, бо привітами важко жити Урядові України в екзилю, чи визвольній акції у вільному світі. Шикаґо дало добрий початок і дороговказ і Дім УНРади, що має коштувати 30 тисяч дол. може скоро дати дах над головою урядові України. Є ще й інші цілі, коли відпали старокраєві. От хоч би секретаріят СКВУ. Якщо не буде збірок на тіло, яке створило Світовий Конґрес, то його чекає доля ПАУК, який жив на ласці УККА і КУК. Звичайно, є ще ЗУАДК і проголошена збірка допомоги арештованим діячам культури на Україні. Грошей їм післати не зможемо, але за гроші можемо зорганізувати для них оборону на міжнародному форумі.

Збірка на видання матеріялів про Коновальця дістала теж добрий початок в нашій громаді. В сороковий день смерти сл. п. Василя Дорошенка по панахиді в соборі св. Володимира відбулися поминки, на яких промовляли ред. М. Панасюк від ОДВУ і Ст. Маланчук від ОУН. На заклик п. Ю. Юринця присутні зложили дві сотні дол. на згадану працю, як теж кількадесять долярів на закуп дитячої літератури для українських дітей в Бразилії. Бразилійські делеґати на СКВУ інж. Ст. Плахтин і пані О. Мазепа з нагоди свойого виступу у нас по конґресі сказали, що є такий брак у країні їхнього поселення. Покійний В. Дорошенко започаткував таку збірку в той вечір, а тепер в сороковий день його смерти громада рішила поставити йому „пам'ятник збірки", яка має рятувати наших дітей від винародовлення або має принаймні вчити їх українознавства.

Катедральний хор „Славута" завзято боронить теж своїх традицій. Боронив навіть тоді, коли „забави" хору приносили фінансову втрату. Члени хору покривали недобори, але не зневірювалися. Хто терпен — той спасен — каже наша приповідка і вона хорові помогла. В суботу 10 лютого в залі школи св. Миколая відбулася одна з найкращих забав, які я пам'ятаю. Чому з найкращих? А тому, що Комітет інтересувався людьми, які громадно прийшли на імпрезу Славути. Аранжер Б. Наконечний дбав, щоб була захована традиція забав з України. Він аранжував танки, міняв пари, знайомив людей з собою. Тому в його аранжеровці люди злилися в одно веселе товариство Навіть ті, що сиділи при столах і не танцювали, мали насолоду бачити людей, що забули за денні турботи і забавлялися на славу — Славути.

Велика фреквенція імпрези означає, що громада підтримала „Славуту", яка виконує потрібну функцію при катедрі в 11-ій годині. Аранжери імпрези і урядовці, бувші і теперішні, говорили мені, що хор „Славути" повинується церковній владі і є за правопорядком в українському релігійному житті громади. Диригентом хору є д-р І. Кокорудз, член 423-го Відділу УНСоюзу.

Вашинґтон, Д. К.

СВЯТКУВАННЯ ВЕЛИКИХ РОКОВИН

Півсторіччя великих, революційних подій Вашинґтонська українська громада відсвяткувала двома врочистими вечорами, які влаштував місцевий Відділ УККА. Початком святкувань був бенкет 28-го жовтня 1967 в залях готелю Шератон-Карлтон з участю почесних гостей віце-президента УНР у екзилі п. проф. Миколи Степаненка, голови ВО УНРади д-ра А. Фіґоля, сенатора П. Юзика з Канади, який був головним промовцем, президента УККА проф. Лева Добрянського, представників етнічних груп та сто кількадесятьох гостей - громадян. Не менш гідною і вдатною була Академія в пошану актів 22-го січня — IV Універсалу й Акту Соборности, та річниці відродження наших Збройних Сил, якою закінчено святкування.

Академія ця відбулася 28-го січня в авдиторії Арчбішоп Керол Гайскул при особливо великій участі, понад 250 гостей.

Після цього, як п-на Марта Проціньська відіграла на фортепіяно державний гимн, голова Відділу УККА, д-р Р. Барановський відкрив свято. Головну промову виголосив проф. д-р Іван Лисяк-Рудницький. Своїм характером і рівнем була це академічна доповідь, в якій автор представив розвиток від ідеї федералізму до ідеї та реалізації національно - державної суверенности української суспільности та її провідників, що довела до IV Універсалу. Добрим доповненням була промова по англійськи адвоката Михайла Вориса, який говорив про сучасні завдання української громади, яке зобов'язання передане нам великими Актами 22-го січня з-перед півстоліття.

Першу частину Академії закінчив цікаво скомпонований і добре виведений монтаж „22-го Січня" у виконанні пластового юнацтва. Постановку цього монтажу завдячуємо — д-рові Ігореві Масникові — мистецьке оформлення, п. Степанові Максим'юкові, музичне та технічне оформлення та п. Уляні Сось — підготовку акторів. Виконавцями були пл. юначки і юнаки Марта Кічоровська, Ірина Максим'юк, Оленка Курилас, Ірка Ясінська, Олег Сокіл, Зенон Баб'як, Петро Ставничий і Ярко Ставничий. Усі вони добре виконали свої ролі.

Друга частина Академії дала нашій громаді рідку нагоду, по правді першу, почути виступ відомого Хору „Кобзар" з Філядельфії під мистецьким проводом і диригентурою д-ра Антона Рудницького. Хор виконав: Лисенка, „Туман хвилями лягає" Людкевича, „Молитву" (з кантати „Кавказ"), Стеценка, „Єднаймося" і, як наддаток, Лисенка, „Бють пороги", А. Рудницького, „Нема на світі України", (з симфонічної кантати „Посланіє"), А. Рудницького, „Січнева кантата". Солістами були п-ні Евгенія Василенко та п. Омелян Татунчак. При фортепіяно акомпаніювала хорові п-ні Роксоляна Гарасимович. Виступ цього хору, повагою свойого мистецького рівеня, значно причинився до осбливого успіху Академії. Висловили це гості щирими оплесками і теж голова Відділу УККА, д-р Р. Барановський у свойому заключному слові. Дякуючи усім учасникам програми, він особливо підкреслив безкорисність пп. хористів, що посвятили свій час для звеличання нашої Академії. Була вона справді одна з найбільших і найбільш удатних Січневих Академій у столиці.

Декорація сцени була зі смаком виконана п. інж. Т. Дячком. С.

ПАРТІЙНЕ ЗАВДАННЯ СМОЛИЧА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

раються розуму, вони готові погодитися з тим, проти чого колись боролись. Але... чи в одну могилу лягли останки гайдамаків Тютюнника і червоних козаків Примакова? Чи братерська могила у вранґелівських „добровольців" і червоноармійців? Ні! Не в боротьбі за єдність втратили вони своє життя, а в непримиренній боротьбі кляс..." — Отже, знову „боротьба кляс".

„Український" письменник Смолич „не відрізняє" визвольної війни від громадянської, білих москалів від української ідеалістичної молоді, яка віддала своє життя за Україну в боротьбі з білими і червоними москалями. І це — найслабше місце в його пропаґандивній статті, зверненій до сучасної української молоді, що особливо болюче відчуває тиск московського шовінізму, якому по - рабському служить Смолич.

Заблудивши між трьома соснами совєтської діялектики, яку сучасна мисляча молодь на Україні відкидає як анахронізм, Смолич закінчує свою статтю зовсім непереконливим ствердженням: „Я радий і гордий, що належу до покоління жовтневого призову".

Звичайно, то вже його приватна справа радіти і гордувати, але даного йому партійного завдання він таки не виконав.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149-2 ав.

З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 23 лютого ц.р. відбудеться там черговий „Живий Журнал" (ч. 4), на який складуться: Проф. В. Чапленко: „Походження деяких українських грізвищ"; Ірина Шуварська: Поезії — читає Авторка; І. Керницький: Гумореска; Антін Малюца: „Роман Пачовський"; Борис Ржепецький: „50 літ тому". Початок 8 год. вечора.

✠

У великому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 13-го лютого 1968 року упокоїлась в Бозі, в с. Білоскірка, пов. Тернопіль, Україна, наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

МАРІЯ з РИМАРІВ СТАДНИК

ПОХОРОН відбувся 16-го лютого 1968 року в Білоскірці.

Горем прибиті:

доньки: МЕЛАНІЯ КОХАНСЬКА
ТЕКЛЯ ІЛЬНИЦЬКА

сини: АНДРІЙ
СТАХ в ЗДА

та доні: ОКСАНА, МАРІЯ і ЮЛІЯ
в Україні, — всі з Родинами

Замість квітів на свіжу могилу мого Брата

бл. п. КОРНИЛА ФІРМАНА

складаємо:

на Українську Вільну Академію Наук $10.00
на Дитячий Журнал „ВЕСЕЛКА" $10.00

Нехай Всевишній прийме Тебе там, де всі Праведні спочивають.

Михайло і Юлія ФІРМАН з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу мого шкільного Товариша

бл. п. о. мґра філ. МИКОЛИ ЗБИРА

пароха церкви св. о. Миколая в Філядельфії,

складаю 10.00 долярів

на потреби Наукового Осередку НТШ в Сарселі, Франція.

Омелян ОМЕЦІНСЬКИЙ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА і ДІДУНЯ

бл. п. д-ра ОСИПА КЛОДНИЦЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в суботу, 24-го лютого 1968 року

о год. 8-ій ранку в Катедрі СВ. МИКОЛАЯ

при Оклей і Рай вулицях в Шикаґо, Ілл.,

про що подає до відома, запрошуючи всіх Приятелів і Знайомих до ласкавої участі

горем прибита

Дружина ОСИПА з ДІТЬМИ

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що в четвер, 15-го лютого 1968 року в ночі, по дуже короткій недузі на 74-му році життя, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, ЗЯТЬ і БРАТ

бл. п. Евстахій Крикевич

народжений в Станиславові, Україна, а через 25 років, жив у Чернівцях на Буковині.

ПАНАХИДА в понеділок, 19-го лютого 1968 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Гасина у Філядельфії, Па., при Old York & Hunting Park.

ПОХОРОН у вівторок, 20-го лютого 1968 року о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви Царя Христа, а опісля на український цвинтар на Факс Чейсі.

В глибокому смутку:

дружина — СТЕФАНІЯ
сини: МИРОСЛАВ, БОГДАН, РОМАН і ЗЕНОВІЙ та ЯРОМИР і ІГОР у Венесуелі
доньки: ІРИНА, ТАМАРА
теща — КАРОЛІНА ЛОТОЦЬКА
Внуки
Сестри в Україні

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ в ЕКЗИЛІ „СЛОВО"

з глибоким сумом повідомляє, що 16 лютого 1968 року несподівано відійшов у Вічність, видатний Поет есеїст, крить, член-основник Об'єднання Українських Письменників „Слово" і член Міжнародного ПЕН Клюбу

✠

ЄВГЕН МАЛАНЮК

Всім Найближчим Покійного, висловлюємо своє глибоке співчуття.

Василь Барка, Богдан Бойчук, Йосип Гірняк, Святослав Гординський, Докія Гуменна, Іван Керницький, Людмила Коваленко, Іван Коровицький, Григорій Костюк, Богдан Кравців, Юрій Лавриненко, Вадим Лесич, Петро Одарченко, Микола Понеділок, Богдан Рубчак, Улас Самчук, Марія Струтинська, Остап Тарнавський, Юрій Шерех.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

З великим смутком повідомляємо про несподівану смерть 16-го лютого 1968 року члена-кореспондента Академії, видатного українського письменника і поета

✠

ЄВГЕНА МАЛАНЮКА

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині і Друзям Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ І АКАДЕМІЧНИХ ТОВАРИСТВ „ЗАРЕВО"

ділиться зі своїми Членами та всім Українським Громадянством сумною вісткою, що 16-го лютого 1968 року в Ню Йорку відійшов ненадійно у Вічність великий Приятель молоді

✠

інж. ЄВГЕН МАЛАНЮК

учасник Визвольних Змагань, старшина Армії УНР, визначний поет і письменник.

Родині Покійного складаємо наші найщиріші співчуття.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД ОУАСТ „ЗАРЕВО"

УПРАВА Т-ВА АБС. УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ І УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОПОДАРСЬОГО ІНСТИТУТУ

з болем повідомляє, що 16-го лютого 1968 року в Ню Йорку помер

✠

сл. п. ЄВГЕН МАЛАНЮК

інженер гідротехніки, абсольвент Української Господарської Академії в Подєбрадах, старшина Армії УНР.

ПАНАХИДА — в понеділок, 19-го лютого 1968 року о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН у вівторок, 20-го лютого 1968 р. о год. 9:45 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

УПРАВА Т-ва Абс. УГА і УТГІ

Хто хотів би взяти участь в похороні — є замовлений автобус на місці під церквою.

ГОЛОВНА УПРАВА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

з болем повідомляє всіх Членів, що 16-го лютого 1968 року помер в Ню Йорку

✠

сл. п. ЄВГЕН МАЛАНЮК

інженер гідротехніки, член Т-ва Українських Інженерів Америки.

ПАНАХИДА в понеділок, 19-го лютого 1968 року о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН у вівторок, 20-го лютого 1968 р. о год. 9:45 ранку з того ж похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.,

•

Хто хотів би взяти участь в похороні, є замовлений автобус на місці.

Успішна „тура доброзичливости" по українському Торонті

27-го січня відбулася в Торонті за ініціятивою і заходами Спілки Українських Журналістів Канади у співпраці з Асоціяцією Етнічної Преси Онтаріо „тура доброзичливости" редакторів етнічних часописів по важливіших українських організаціях та установах цього міста. Ціллю тури, як сказав у привітальному слові в будинку Філії Українського Національного Об'єднання голова Спілки ред. В. Левицький познайомити редакторів етнічної преси Торонта, а через їхні пресові органи і їхні етнічні групи, з культурними та організаційними досягненнями української групи в Торонті і частково в цілій Канаді.

Ініціятива СУЖ мала гарний відгук в колах етнічної преси Торонта. З чужої етнічної преси у турі взяли участь: голова Асоціяції Етнічної Преси Онтаріо і заразом представник словацького часопису „Канадскі Словак" д-р Иосиф Кіршбавм, по два представники від польських тижневиків „Звйонзковєц" і „Глос Польскі", редактори литовського тижневика „Тевіскіс Жібурай", словінського часопису „Наш Пут" (два представники), естонського тижневика „Мес [illegible]ю", мадярського журнала „Маґяр Гірлап" (два представники), японського тижневика „Ди Ню Кенедієн", латвійського тижневика „Латвія Амеріка" і представник аґенції „Ню Кенедієн Паблікейшен".

Крім цього в турі взяли участь члени управи СУЖ і редактори українських тижневиків „Наша Мета", „Новий Шлях", „Гомін України", „Вільного Слова", „Нашої Батьківщини", „Українського Голосу", щоденника „Свобода" і журналістів „Молода Україна", „Нові Дні", „Юнак". Гостями тури при її початку були: сенатор Павло Юзик, секретар Світового Конґресу Вільних Українців Микола Плав'юк і член парляментарної пресової ґалерії в Оттаві ред. М. Сосновський. Разом у турі взяло участь 29 осіб.

Кожний учасник тури отримав приготовану управою СУЖ мапку, в якій, крім програми тури, находилися такі інформативні матеріяли англійською мовою як: книжка сенатора П. Юзика „Юкраїнієн Кенедієнс", люксусово видана і багато кольоровими ілюстраціями прикрашена інформативна брошура „Салют ту Кенеда", яку видав з нагоди 100-річчя Канади Гамільтонський Відділ КУК, тримовна інформативна брошура Централі КУК „Українці Канади" і комплет односторінкових довідок про кожну з українських організацій та установ, що їх тура редакторів мала у програмі відвідати.

Тура розпочалася в будинку Філії УНО Торонто-місто о 10-ій годині вранці. Після привітання головою СУЖ ред. В. Левицьким, учасники тури за кавою і легкою перекускою, якою вгостила їх Філія УНО, вислухали 15-хвилинну інформацію генерального секретаря СКВУ п. Миколи Плав'юка про українців у Канаді, про Світовий Конґрес і про ситуацію в Україні. При цій нагоді виступив також з промовою сенатор Павло Юзик, який з'ясував редакторам етнічної преси свою концепцію творення з третього етнічного елементу Канади „третьої сили", яка повинна відіграти в політичному житті і розвиткові Канади поважну ролю і вибороти собі відповідно до тієї ролі більші права в публічному житті Канади. Слова попросив ще голова Асоціяції Етнічної Преси Онтаріо, д-р И. Кіршбавм, який привітав Управу СУЖ з її корисною ініціятивою і висловився про потребу дальших подібних тур та інших заходів для ближчого познайомлення та затіснення зв'язків між етнічними групами.

Після огляненння імпозантної бібліотеки, великих двох, забавової і спортової, заль, шкільних кляс та зайнять шкільних дітей, в будинку Філії УНО, учасники тури відвідали найбільшу в Торонті і в цілій Канаді українську кредитову Спілку та канцелярію Українського Народнього Союзу, що приміщується в цьому самому будинку, і точно за розкладом тури о 11-ій годині від'їхали автобусом школи св. Иосафата до інших намічених у програмі пунктів. Відвідано ще дальших 10 різних українських організаційних станиць.

Перед полуднем учасники тури відвідали ще такі українські інституції: Інститут св. Володимира з його пансоном для студентів університету, найстаршу українську організацію Торонта — Український Народній Дім і приміщені в ньому Курси Українознавства ім. Гр. Сковороди, Український Культурний Центр „Український Дім" з його новим шкільним будинком, Рідною Школою і Курсами Українознавства, українську православну катедру св. Володимира і приналежну до цієї православної громади Рідну Школу, Курси Українознавства і кредитову Спілку „Союз".

О 1-ій годині по полудні автобус з редакторами прибув до будинку Українського Культурного Центру „Просвіта", де редактори оглянули нове просторе приміщення кредитової Спілки „Будучність" і друкарню та редакцію тижневика „Гомін України", а після того були запрошені Кредитовою Спілкою „Будучність" на малу перекуску. Після перекуски учасники тури подалися в дальшу дорогу: побували в новому репрезентативному будинку Рідної Школи при Святомиколаївській церкві, оглянули модерно устатковані кляси, вислухали коляду, що її заспівав дівочий хор Курсів Українознавства під управою Квітки Зорич і оглянули розмальовану у чистому українсько-візантійському стилі церкву.

Український пансіон ім. І. Франка для старших учасники тури оглянули через брак часу тільки ззовні, затримавшися при ньому у переїзді та подивляючи його чудове положення на пригорбку напроти парку. Поспішаючи, щоб дотриматися програми, тура відвідала з черги цілоденну українську католицьку школу при катедрі св. Иосафата та оглянула катедру у нутрі з її ще не закінченими мальовилами. Гарно устаткована цілоденна українська публічна школа св. Иосафата була для етнічних редакторів новістю, бо досі ніодна етнічна група поза українцями не має такої в Торонті.

Далі тура вела до Пластового Дому, де після короткого привітання редактори приглядалися зайняттям і грам новачок та новаків і оглянули виставку пластових видань. З Пластового Дому перейшли до близько положеного приміщення ґалереї картин „Ми і Світ", де попри індивідуальну виставку Дарії Онищук оглянули теж спеціяльно для них зааранжовану виставку українських і інших етнічних малярів, які виставлялися в останньому часі в ґалерії. Останнім етапом тури були приміщення і маґазини великої, модерно устаткованої української торговельної гуртівні „Ю-Бі-Ей" (Юкраїнієн Бізнес Ассосієйшен), де редактори подивляли купецький сприт і організаційний розмах українського купецького стану в Торонті.

Ці останні відвідини закінчилися точно, так як було намічено, о 4-ій годині по полудні. Звідсіля гості подалися до елеґантного українського ресторану „Мейфер Інн" на обід, яким вгостила їх гуртівня Ю БіЕй. Вибагливі закуски, добрий український борщ та „курка на київський лад" доповнили враження від тури. Під час обіду ред. Сосновський дав коротку інформацію про українську пресу в Канаді та подякував усім учасникам за участь у турі. Від Асоціяції Етнічної Преси подякував Спілці Українських Журналістів секретар Асоціяції ред. Вол. Мауко („Словенска Држава").

О 6-ій годині автобус школи св. Иосафата відвіз учасників тури назад на подвір'я будинку Філії УНО, звідки вони рано розпочали були свою Одисею. Як можна було заключувати з розмов і подяк та з того, що ніхто із редакторів подорозі не „змився", тура була цікава і успішна. Це, зрештою, покажеться, чи і які будуть про неї репортажі в етнічній пресі Торонта.

Але — справа не тільки в репортажах!

Ст. Кетеринс – Гамільтон і Околиця!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НІЯҐАРСЬКОЇ ОКРУГИ
повідомляє, що

в неділю, 25-го лютого 1968 р.
о год. 3-ій по пол. в приміщенні УНО
177 Ніяґара вул. в СТ. КЕТЕРИНС, Онт.
— відбудуться —

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ

в яких обов'язані взяти участь всі члени Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, Відділові Делеґати та Урядники таких Відділів УНСоюзу:

Ст. Кетеринс — 427, 454; Гамільтон — 458, 462; Ґримсбі — 451; Велланд — 461; Ватерфорд — 449, Ніяґара-ан-да-Лейк — 468; Торолд — 412.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття;
2. Відчитання протоколу з попередних Зборів;
3. Вибір Президії для переведення Зборів;
4. Звіти Урядників Окружного Комітету;
5. Питання й дискусія над звітами;
6. Уділення вотум довір'я;
7. Вибір Окружного Комітету;
8. Пляни праці Округи на 1968 рік;
9. Слово Директора Канадської Канцелярії УНС;
10. Дискусія та ухвали;
11. Закриття зборів.

На Зборах буде приявний
БОГДАН ЗОРИЧ
заступник головного предсідника й директор Канадської Канцелярії

ЗА ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ:
о. М. Блаженко, голова — П. Дяків, секретар

НОВИЙ ФІЛЬМ. — Українсько-Канадійська Фільмова Продукція в Ошаві, що у минулому році була продуцентом фільму „Жорстокі світанки", приступає до продукції нового українського кольорового фільму за сценарієм С. Любомирського „Ніколи не забуду". Мистецьке керівництво обняли: Богдан Паздрій і Володимир Бачинський. Хочемо вірити, що маючи певний досвід з попереднього продуковання фільму „Жорстокі світанки", який до речі мав великий успіх, наші ентузіясти цього діла, випустять слідуючий фільм під кожним оглядом кращий.

До першої річниці смерти Михайла Миська

Дня 4 грудня 1966 р. у м. Новий Ульм в Західній Німеччині упокоївся в Бозі бл. п. Михайло Мисько, народжений у Винниках біля Львова 21 листопада 1907 р. Це була людина, яка дійсно належала до когорти неголосних героїв нашого життя й боротьби, українець-соборник, патріот, який за своє життя напевно не раз ішов на ризик, щоб виконати доручену справу. Пригадую, як у м. Реґензбурзі над Дунаєм, у Баварії, через кілька днів після переходу американсько-німецької фронтової лінії через місто, постав Український Комітет, з діяльною участю о. Б. Ганушевського, мґра І. Кліщa та кількох інших громадян, між ними і Михайла Миська. Виникла потреба дістати друкарські українські черенки, і два молоді поети наважились таємно поїхати в м. Пляену в той час, як цілий Фоктлянд окуповували совєтські війська, а американські переможці виходили з того району Німеччини внаслідок якогось договору між альянтами і Сталіним. Треба було авта і шофера для тієї небезпечної поїздки, і ним став Михайло Мисько, який своєю витримкою, розважливістю й рішучістю сприяв успіхові тієї „виправи": українські черенки були вивезені з Пляену вже тоді, коли на вулицях міста присвічували ліхтарями „Летучая мишь" розхристані ваньки... Це, до речі, уможливило вже в перші місяці звільнення, друкувати в Реґензбурзі перший по війні журнал для дітей, фактично два: „Школяра" для старших дітей і „Школярика" для малих. Сл. п. Михайло Мисько, крім того, випрохуючи в американських вояків бензину, їздив і з доручення Українського Комітету, і на власну руку та на власний ризик по таборах військовополонених і виводив та вивозив звідти українців, у тому й „остарбатерів", які переховувались між німецькими полоненими, аби тільки совєтчики не забрали їх „на родіну". Потім усіх, хто забажав, Український Комітет оформлював на права політичних еміґрантів і так рятував людей від загрози примусового виселення до СССР...

Хай ця коротка згадка буде квітами на могилу сл. п. Михайла Миська від усіх, кому він допоміг урятувати, як і від працівників пера, які завдяки його допомозі одержали першу повоєнну українську друкарню в Німеччині. (пл.).

Великі зміни в редакціях журналів в УССР

Київ. — Без подання причин, „Літературна Україна" з 13 лютого повідомила про великі зміни в редакціях кількох українськомовних журналів. Так, у редакції журналу „Прапор" гол. редактором став Ю. Махненко, а декілька членів редакції були звільнені й замінені новими. Головного редактора журналу „Жовтень" М. Романченка „звільнено від обов'язків" без жодної подяки і вістки, де він буде працювати. Зате секретареві Спілки О. Дяченкові, якого переведено „на іншу роботу" — винесено подяку за попередню працю. Новим редактором „Жовтня" призначено якогось Романа Федоріва. Головним редактором журналу „Донбас" поставили В. Соколова. Всі ці зміни зроблено нібито на засіданні „Президії Спілки Письменників УССР", хоча відомо, що ЦК КПУ, або й Москва призначають редакторів масових видань. Можна припускати, що найновіші зміни — це один із проявів нової „чистки" серед інтеліґенції в Україні.

В першу річницю смерти бл. п. Івана Мудрого

Не довелось Золочівській землі схоронити в собі заслуженого свого сина бл. п. Івана Мудрого, перша річниця смерти якого припадає на 27-го січня 1968 р. Він спочив, втомлений життєвим шляхом, на кладовищі св. Ґертруди в Ню Джерзі, де видніє на могилі прегарний пам'ятник. Прохожий задержиться і прочитає напис, — прізвище, а в золочівця це ім'я викличе цілу низку спомлинів, зв'язаних з загально відомою постаттю не тільки в Золочеві, але і в околиці.

Родина п-ва Мудрих відома була як з релігійного так із суспільного громадського життя. Бл. п. Іван Мудрий під час визвольних змагань брав активну участь у відбудові Української Держави в роках 1918-1921. В часі побуту на Україні захворів на тиф, і це, мабуть тоді вже недуга ослабила його серце. Своєю лагідною вдачею та безперервною працею здобув собі повагу не лише серед своїх, але і в чужинців. За німецької окупації, будучи директором Народної Торгівлі в Золочеві, та добре знаючи німецьку мову, боронив він при кожній нагоді українське населення.

Під час наїзду большевиків в 1944 р. залишив з родиною рідні сторони. Залишив у рідній землі рідного сина, що в рядах УПА згинув біля Золочева. Тяжка праця в Австрії і Німеччині та туга за рідним краєм ступнево погіршували стан його здоров'я.

В 1949 р. виїхав з родиною до Америки, де перебував спочатку в Бабилоні, а відтак в Елизабеті, де в 1958 році тяжко занедужав на серце. Від 1960 р. жив постійно з сином, священиком в Сейлем, Масс., а відтак в Озон Парку, Н. Й., де попрощався з цим світом 27-го січня 1967 року.

Полишив у глибокому смутку бл. п. директор Іван Мудрий свою дружину Марію, сина Всеч. о. Любомира Мудрого, пароха Укр. Кат. Церкви в Озон Парку, і доньку Дарію, яка закінчила університетські студії і працює по фаху в Ню Йорку.

Зиновія Пиріг

ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. — Тут появилося перше число добре редагованого євангельського журналу п.н. „Євангельський Голос", який видає Колеґія при співучасті П'ятидесятницьких Церков Східньої Канади. Редактором Петро Шелестовський, а співредактором і адміністратором його є наш союзовий секретар пастор Василь Давидюк. Добре дібрані статті і розожені матеріяли та чепурне оформлення обкладинки робить добре враження. Сподіваємося, що журнал знайде багатьох прихильників читачів і передплатників, та буде розвиватися, як сказано на вступі для „об'єднування наших братів розпорошених ворожими впливами в одну могутню Родину, для спасіння нашого народу та слави Божої".

Посмертні згадки

ІВАН ЧЕРКОВСЬКИЙ, довголітній член Т-ва Клюб Поступовий — 70 Відд. УНС в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 16 лютого 1968 р. на 66 році життя. Покійний походив з с. Торки, пов. Перемишль, Зах. Україна. До УНС вступив 1919 р. Покійний залишив у смутку дружину, сина, 3 доньки і 3 внуків. Похорон в середу, 21-го лютого 1968 р. в год. 9-ій ранку з похоронного заведення І. Ковальчика до костела St. Peter в год. 9:30, а відтак на цвинтар Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N.J.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Жук, секр

МИХАЇЛ КОВАЛЬЧУК, довголітній член Т-ва І. Франка — 266 Відд. УНС в Амстердамі, Н. Й., помер по короткій недузі в Массині, Н. Й., 31 грудня 1967 р. Покійний походив з с. Волоська Волинь, Україна. Вступив до УНС в листопаді 1924 року. Залишив у великому смутку дружину Катерину, дочку і сина та внуків. Похорон відбувся 3 січня 1968 р. з католицької церкви на католицький цвинтар з участю родини і приятелів.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Труфин, секр.

НИКОЛА БІЛЕЦЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. о. Николая — 167 Відд. УНС в Толідо, Огайо, помер 14 січня 1968 р., проживши 86 років. Покійний нар. в с. Жуків, пов. Бережани, Зах. Україна. Полишив у глибокому смутку дружину Анну, 3 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 17 січня 1968 р. з похоронного заведення до Укр. Кат. Церкви в Россфорді, Огайо при участи родини, членів Відділу та знайомих на цвинтар Calvary Cemetery.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Вельґан, секр.

ПАВЛО ЛАГОЦЬКИЙ, довголітній член і кол. секретар Б-ва св. Арх. Михаїла — 147 Відд. УНС в Аллентавні, Па. помер там же 27 січня 1968 р. Покійний нар. 24-го липня 1892 р. в с. Юськівці, пов. Бібрка, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1911 р. і поселився смершу у Вілмінґтоні, Дел., та останніх 50 р. жив в Аллентавні. До УНС вступив у вересні 1928 року. Був старшим спільником фірми Penn Window Cleaning Co. В рядах Армії ЗДА брав участь у 1-ій св. війні та був активним членом Організації Ветеранів Закордонних Воєн. Був одним із фундаторів укр. правосл. церкви Покрови Преч. Діви Марії та очолював через деякий час її церковний уряд. Зорганізував Об'єднання Американських Горожан Українського Роду. Залишив у смутку дружину Марію, синів Петра і Богдана, дочок Ксеню, Ольгу і Марію, 2 сестри та 11 внуків. Похорон відбувся 31 січня 1968 р. при участі рідних, приятелів і знайомих, а головно союзовців, з похоронного дому до місцевої церкви УПЦ, а звідтілля на український православний цвинтар у Фулертон, Па. Покійний втішався загальною пошаною і симпатією, а місцевий щоденник Morning Call присвятив йому теплу згадку.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Зазворський, секр.

МИКОЛА БЕНЬ, довголітній член Т-ва ім. Б. Хмельницького — 158 Відд. УНС в Брукліні, Н. Й., помер 27-го січня 1968 р. на 78 р. життя. Покійний нар. в Ключеві, пов. Сокаль, Україна. Залишив у смутку дружину Єву, синів: Василя і Івана, дочку Марію. Похорон відбувся 31 січня 1968 р. з похоронного заведення до церкви св. Духа, а відтак на цвинтар St. Charles Cemetery, Pinelawn, N.Y. при участи родини, знайомих і членів Т-ва.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Т-ва

Збори Відділів УНС

СУБОТА, 24-го ЛЮТОГО 1968 р.

ГАМОНД, Інд. Річні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 107 Відд. о год. 6:30 веч. в залі Укр. Правосл. Церкви св. Михаїла при 7031 Columbia Ave. — Проситься членство прибути. - Стеве Долошицький, секр.

НЕДІЛЯ, 25-го ЛЮТОГО 1968 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 5 Відд. о год. 5-ій по пол. в залі церкви Чесного Хреста, 37-09 31-ій Евню. Проситься всіх членів прибути, а тих які залягають з вкладками, вирівняти задовження якнайскоріше. — М. Хоманчук, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Т. Шевченка — 289-ий Відд. с год. 3-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 292 Hudson Ave., Проситься членство прибути. На порядку дня: Вибір нового уряду на 1968. Висилання чемпіона 5 минулого року на змагання в круглі до Дітройту. Справа приєднування нових членів. — І. Мищук, предс., М. Гуссар, касир, В. Б. Гуссар, секретар.

ТАРЗАН, Ч. 5953 Ведуть до арени!

AT DAYLIGHT TARZAN WAS OUSTED FROM THE PRISON HUT AND BROUGHT BEFORE THE VUDU CHIEFTAIN.
"IT IS TIME FOR SACRIFICE!" JAPA BELLOWED DRAMATICALLY. "TO THE ARENA!"
9-1-5953
AN EXCITED THRONG FORMED A PROCESSION AND THEN TOOK THEIR VICTIM TO AN OMINOUS, DEEP-SUNKEN PIT!

При денному світлі Тарзана вивели з в'язничної хатки і привели перед ватажка вюдю.

Це час для принесення жертви! — грюкав драматично Джепа. — На арену.

Зворушена товпа сформувала процесійний хід і після того вона кинула жертву до зловісної глибокої ями!